

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/176/2018
Identifikačné číslo spisu: 5617204186
Dátum vydania rozhodnutia: 29.01.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Ján Gandžala
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:5617204186.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu R Collectors s. r. o., so sídlom v Bratislave, Dvořákovo nábrežie 8A, IČO: 50 094 297, zastúpeného spoločnosťou Advokátska kancelária RELEVANS s.r.o., so sídlom v Bratislave, Dvořákovo nábrežie 8A, IČO: 47 232 471, proti žalovanej I.O., trvalým pobytom v C., o zaplatenie 2.497,45 Eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 4Csp/81/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 27. marca 2018 sp. zn. 5Co/12/2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 27. marca 2018 sp. zn. 5Co/12/2018 z r u š u j e a vec tomuto súdu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1.1. Okresný súd Liptovský Mikuláš (ďalej len „súd prvej inštancie“ event. „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 19. októbra 2017 č.k. 4Csp/81/2017-79 žalobu žalobcu zamietol (prvý výrok). Žalovanej náhradu trov konania nepriznal (druhý výrok).

1.2. V odôvodnení rozhodnutia prvoinštančný súd konštatoval, že pôvodný žalobca (Poštová banka, a.s., Bratislava) sa žalobou z 03.05.2017 domáhal voči žalovanej zaplatenia sumy 2.497,45 Eur, so zmluvným úrokom vo výške 19 % ročne zo sumy 2.497,45 Eur od 01.04.2017 do zaplatenia a so zákonným úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 2.497,45 Eur od 01.04.2017 do zaplatenia. Žalobu odôvodnil tým, že dňa 13.07.2010 bola medzi stranami sporu, a to žalobcom ako veriteľom a žalovanou ako dlžníkom uzavretá Zmluva o úvere č. 9211856010, na základe ktorej bol žalovanej poskytnutý úver vo výške 4.000 Eur, ktorý žalovaná neplnila riadne a včas. V dôsledku omeškania žalovanej s plnením úveru v zmysle § 565 Občianskeho zákonníka v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka vyhlásil dňa 07.03.2014 úver za predčasne splatný. Po vyhlásení predčasnej splatnosti žalovaná časť dlžnej sumy z úveru zaplatila. Poslednú čiastkovú úhradu vykonala dňa 31.03.2017.

1.3. V súvislosti so zamietnutím žaloby prvoinštančný súd konštatoval, že predmetná zmluva o pôžičke bola uzavretá za účinnosti zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, preto sa na ňu vzťahujú normy spotrebiteľského práva. Na základe tejto skutočnosti aplikoval ustanovenie § 5b zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, v zmysle ktorého

orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával. Následne uviedol, že v prejednávanej spore je potrebné otázku premlčania riešiť podľa Občianskeho zákonníka, a teda premlčacia doba je v tomto prípade trojročná. Keďže žaloba bola podaná 03.05.2017 a k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti došlo 07.03.2014, žaloba bola podaná po uplynutí troch rokov od vyhlásenia mimoriadnej splatnosti a preto žalobu žalobcu z dôvodu premlčania uplatňovaného nároku zamietol. V tejto súvislosti ešte prvoinštančný súd uviedol, že podľa jeho názoru doručenie oznámenia o vyhlásení mimoriadnej splatnosti, resp. poskytnutie dodatočnej parížnej lehoty nemá vplyv na začiatok plynutia premlčacej doby, ktorým nesporne je vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru pôvodným veriteľom, ku ktorému dňu je pohľadávka veriteľa objektívne vyčísliteľná a tým uplatniteľná na súde.

2.1. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 27. marca 2018 sp. zn. 5Co/12/2018 na základe odvolania žalobcu rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (prvý výrok). Žalovanej náhradu trov odvolacieho konanie nepriznal (druhý výrok).

2.2. V odôvodnení rozsudku odvolací súd konštatoval, že prvoinštančný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, rozhodol vecne správne a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“), pričom výstižne a dostatočne odôvodnil, čo ho viedlo k vydaniu rozhodnutia a vypořiadal sa s rozhodujúcimi skutočnosťami. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Okrem toho odvolací súd uviedol, že odvolateľ v podanom odvolaní neuviedol žiadne skutočnosti, s ktorým by sa prvoinštančný súd nevysporiadal, a ktoré by boli spôsobilé inak vyhodnotiť skutkový stav a následne prijaté právne závery. Z uvedených dôvodov preto rozsudok prvoinštančného súdu podľa ustanovenia § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

3.1. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolaťel“) dovolanie, v ktorom žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho i prvoinštančného súdu zrušil a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie, eventuálne, aby rozsudok odvolacieho súdu zmenil, jeho žalobe vyhovel a žalovanej uložil povinnosť nahradiť mu trovy celého, teda prvoinštančného, odvolacieho i dovolacieho konania.

3.2. Prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. V súvislosti s odôvodnením prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP namietal, že dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný z dôvodu nedostatočného odôvodnenia. V tejto súvislosti poukázal najmä na to, že v odôvodnení rozhodnutia sa nevysporiadal so zásadnou skutočnosťou, na ktorú poukázal v odvolaní, a to konkrétne s uznaním dlhu zo strany žalovanej. Táto skutočnosť má podľa jeho názoru zásadný vplyv na posúdenie skutkového stavu a následne na aplikácie právnych noriem týkajúcich sa inštitútu premlčania. V súvislosti s odôvodnením prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP namietal, že odvolací súd sa stotožnil so záverom prvoinštančného súdu, že vzhľadom na spotrebiteľský charakter sporu je podľa § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa potrebné prihliadať na premlčanie ex offa, a to napriek tomu, že nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 11/2016 bolo konštatované, že uvedené ustanovenie nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky.

4. Žalovaná sa k dovolaniu žalobcu nevyjadřila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ event. „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné, a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f/ CSP) zároveň aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z väd uvedených v

tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. „zmätačnosť“ rozhodnutia) znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť.

6. Z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

7. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené zo zákazom svojvoľného postupu, a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

8. Z ustanovenia § 387 ods. 3 CSP vyplýva, že odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

9. Z obsahu spisu je nesporné, že žalobca v odvolaní voči rozsudku prvoinštančného súdu poukázal na to, že medzi jeho právnym predchodcom a žalovanou došlo dňa 02.05.2017 k uzavretiu Dohody o splátkach, kde v článku IV žalovaná uznala dlžnú sumu, ktorá bola predmetom tejto dohody (článok II). Zároveň explicitne namietal, že prvoinštančný súd sa touto skutočnosťou pri rozhodovaní vôbec nezaoberal, teda neskúmal podmienky premlčania s ohľadom na hmotnoprávne účinky uvedeného uznania dlhu, a v dôsledku toho jeho posúdenie otázky premlčania je vecne nesprávne. Dovolací súd musí konštatovať, že odvolací súd sa s uvedenou skutočnosťou (tvrdením žalobcu) vôbec nevysporiadal, hoci ide o okolnosť, ktorá má zásadný význam pre správne vyriešenie otázky premlčania uplatňovaného nároku. Tým zásadným spôsobom porušil vyššie citované kogentné procesnoprávne ustanovenie (§ 387 ods. 3 CSP), v dôsledku čoho došlo k porušeniu procesného práva žalobcu na riadne odôvodnenie rozsudku, a teda i k porušeniu jeho základného práva na spravodlivý proces vyplývajúceho z článku 46 Ústavy Slovenskej republiky, čo nesporne zakladá vadu v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

10.1. Keďže dovolací súd dospel k záveru, že v prejednávanej spore bola daná prípustnosť a dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, prípustnosťou dovolania uplatneného podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP sa už z hľadiska efektívnosti a hospodárnosti konania (článok 17 Základných princípov Civilného sporového poriadku) bližšie nezaoberal.

10.2. I napriek tomu v súvislosti s dovolaním žalobcu uplatneným podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (ktoré bolo odôvodnené tým, že zo strany prvoinštančného i odvolacieho súdu došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci, pretože ex offio aplikovali ustanovenie § 5b zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, o ktorom bolo nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS

11/2016 konštatované, že nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky) považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nadobudol právoplatnosť 29. mája 2018 a Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 11/2016 zo 7. februára 2018 bol v Zbierke zákonov Slovenskej republiky vyhlásený pod č. 271/2018 Z.z. (až) dňa 27. septembra 2018, teda až týmto dňom nadobudol záväznosť (§ 19 ods. 3 s použitím § 13 písm. a/ zák. č. 400/2015 Z.z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky v znení neskorších právnych predpisov). Inak povedané, uvedený nález Ústavného súdu Slovenskej republiky nebol v dobe rozhodovania prvoinštančného i odvolacieho súdu záväzný.

11. Z uvedených dôvodov preto dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

12. V novom rozhodnutí odvolací súd rozhodne znova o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

13. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.